

איך הונחת איינשטיין על חוף תל-אביב

מאת עדית נעמן

„איינשטיין על חוף תל-אביב“, יצירתה של כוכבת המחול הישראלי המודרני, רנה שיינפלד, בביצוע סדנת-המחול שלה ובהשראת המוסיקה של פיליפ גלאס —

עולה לראשונה במיטגרית „הגיגות תל-אביב“

למחזיק הוא שאיינשטיין לא ידע לעולם מה ירד עליו ואיך הונחת ללא אתראה מוקדמת לחוף אולפן החזרות תל-אביב, ובו 14 סליפדות מהגלות, ובראשן הכוכבת האבסולוטית של המחול הישראלי המודרני רנה שיינפלד. היצירה התרחשה באחד הלפנות-ערבים בשבוע שעבר: שוב ערשים חזרה כללית של היצירה „ימים וחופים אחרים“, הכוריאוגרפיה היא של סופר-רינה, המוסיקה אינה אלא קטעים של שירי-דיקלונטינגנה, לקוחים מתוך אופרת הפופ העושה כיום גלים גבוהים בעולם המערבי: „איינשטיין על החוף“ מתוצרתם של פיליפ גלאס (מוסיקה) ורוברט ווילסון (ליברית). עטופות בגודי-תירגולת מכל צבע חזקמה בהרר כיום שונים, עם מתמייירגוליים ובלעדיות, רוקדות הבנות מן הסצנה של רינה שיינפלד, את הציביליזציה המערבית של עכשיו, שנת 1982, יכול להיות בהיא, בניו-יורק או בפאריז. בשפת-ההנעה הן מספרות על האני המצויף בתוך עצמו ופחדיו, על חברת שפע צרכנית, רדעשת, פספסנית ושוקתה, על האלימות, על המיכון, על מין ואהבה ומישחקים-לא-מסוכנים, וכל מה שחירצו לראות במחול הזה, כהוא והתי-כברו על חשבון הבית.

זמרים משמיע סכסטים — גם ליריים, גם הרר מוריסטיים, החוזרים על עצמם במין מונוטורי ניות הונחת לך מהחל לעור, עד שאתה מוצא את עצמך ממלמל כאילו במקלה: סו, דיו או דה דייס, מיי פרנדס, אנד דיו או דה דייס מיי פריינדס, אנד דיו... (כן, אלה הימים, ידידי, ואלה הם הימים, ידידי ואלה הימים...) ומי שר ירצה לראות את התוצאה הסופית הנקיה והר מלוטשת, עם הבניות עטופות בגודי-גוף באפור מתכתי, הקרנית של פסי-אור צבעוניים-גלים ושקפים המלווים את התנועה, ופרולוג עם שיינפלד בסולו, עטופה בגלימת-שיפון קצרה פסטלית, שבתוכה היא נעה כבתוך כוב, יוכל לעשות זאת בתחילת השבוע הבא, במיטגרית תל-אביב, בניגון תל-אביב, בערב הנקרא „איינשטיין על חוף תל-אביב“, יצירה של הפירסומים מגלים גם שהריקה, בביצוע סדנת-המחול של רנה שיינפלד, נולדו מהשראת יצירתו של פיליפ גלאס, „איינשטיין על החוף“, או כהוא ונאמר זאת מיד: הקשר של האינשטיין סיין האופראי הזה לחוף תל-אביב, נובע בל-עיקר מן העובדה שהמחול מתבצע לראשונה ב-מיטגרית תל-אביב. קשר נוסף — הקשר הרעיוני הנובע אולי מן העובדה שפיליפ גלאס כתב יצירה המשקפת את האדם המודרני ב-חברה המערבית הטכנולוגית, על רקע נוף אורר בני, ובמיכן הרחב הזה, מה שמוב בניו-יורק, טר גם תל-אביב.

פרט קטן נוסף להבהרת הנישא: רנה שיינפלד לא ראתה ולא שמעה את איינשטיין על החוף, וגם שמו של פיליפ גלאס לא הגיע עדיין לאוזניה. כשהחלה לעבוד עם בנות הסדנה שלה על גיבושה של היצירה הכוריאוגרפית החדשה, היא פשוט יוצרת מהילות חדשים בקצבי-מחזורי קבוע, ואם נסקור את הקאריירה האישית שלה, מאו פרשה מלהקת „בת-שבע“, נראה שהיצירות מפכות אצלה מיד שנה וחצי, או כפו שהיא אומרת: „כל שנה

וחצי בערך, נולד אצלי תינוק“. אצל אחת אחרת זה ליקח 9 חודשים, אצל פיליפ זה לוקח שנהיים, רנה שיינפלד — שנה וחצי.

ב-78 עשתה, חוטמים של סולר, ב-80 את „החיים“, וב-82 היא מביאה לקהל המקומי את „איינשטיין“, הפעם לא בערב של סולר, ולא במוסיקה שנוצרה בהזמנתה.

למנה לקצב היצירתי שלה, עבדה עם בנות הסדנה שלה על כוריאוגרפיה שתשקף את סצב האדם בנוף עירוני, וכשנסעה להופיע בהולנד עם „החיים“ של סולר ומשום מה נתקעה ב-ארץ הקאסטה המוקלטת עם המוסיקה, הכין עבודה האמרגן ההולנדי מוסיקת-תחליף, אם הקאסטה לא תגיע בזמן, המוסיקה הגיעה אורר זה ברגע האחרון, וכמתנת-פרידה מן האמרגן ההולנדי, קיבלה רינה ארבעה תקליטים ובהם האופרה המהממת של קלאס-וילסון: „איינשטיין על החוף“.

כשבאה הביתה ושמעה לראשונה את הי תקליטים היתה המונה מהצלילים, מהטכסט, מההרכבים ומההשפעה הכמעט-מיסטית שיש לצלילים החוזרים, על האדם המקשיב להם. מאו לא נפרדה מהמוסיקה הזו, וכמו שהיא אומרת: „המוסיקה פשוט נדבקה אלי, ואני אפילו לא יכולה לומר שבחרתי. החומר התגור עתי היה קיים בעיקרה המוסיקה היתה קיימת, ופתאום זה התגבש מעצמו הפך ליצירה אחת, אני אוהבת לעבוד על ציאנס, ויכול להיות ש-אילו נפלתיו על מוסיקה אחרת, החומר התגור עתי היה הופך למשהו אחר, אבל אחרי ש-מצאתי קטעים מוסיקאליים שהסדרו נפלא עם התנועה, גיליתי שיש לנו יצירה שלמה, שהיא מסע תנועה לנופים של אדם, עיר וטבע, את האופרה של גלאס לא ראיתי, ולא חושבת ש-ארצה לראות“.

אבל בשנה של התיאטרון והתיאטרון דבק הפעם ביצירתה של רנה שיינפלד השנייה (חלק מן התנועה תרמו בנית הסדנה מעצמן, ורעיון הי ריקוד ה-„כבול“ בגלימת השיפון הקצרה היא של חבר בורר), כשאל התנועה מצטרף מיד פעם הקול האישי בועקה אמיתית, בועקה אי-למת, בפספסת רועשת-גועשת של נשים ב-מכוני-ליופי, נשים בסופר-מרקט, נשים, נשים.

סרענת רנה: „איינשטיין שאדם יגיע, מבלי להוציא קול, הקול הוא חלק יסודי בהווייה הי אנשית, הוצאת קול עם נשימה, הם לא רק בסיס בשפה התנועתית שלי, אלא צריך להבין שהנשימה והוצאת הקול הם עצמם-הקיום, כשי תינוק נולד ואינו משמיע את קולו, מאוד דוא-גים לו, נדמה לי שתנועה ללא קול, היא לא תנועה שלמה, ואני מתכוונת לפתח את השימוש בקול בריקוד הבא שלי“.

בהשראת המוסיקה של גלאס, ותקליטים נוספים שקיבלה מיצירותיו, ובניהם האופרה החדשה „סאטיאגרהא“, היא מתכוונת לפתח גם בתנועה, את המינימליזם המוסיקאלי שמביא גלאס בצליל, עם החזרה המונוטונית של מלים, הברות, צלילים וכישפטים, פור דיו או דה דייס מיי פרנדס... אנד דיו או דה דייס מיי פריינדס...
דיו או דה דייס מיי פריינדס...
דיו או דה דייס מיי פריינדס...